

„Es gribu žēlsirdību, ne upuri”

Divreiz Mateja evaņģēlijā Jēzus citēja to pašu fragmentu no Hozejas 6:6, kur Dievs saka: „Es gribu žēlsirdību, nevis upurus”. Viņš to darīja, vēršoties pie farizejiem un norādot uz viņu nežēlsirdību. Farizeji bija cilvēku šķira, ko daudzi no mums, lasot evaņģēlijos, pazīst diezgan labi. Tomēr mums ir grūti iedomāties, ka, ja mums nav žēlsirdības, mēs esam kā farizeji. Bet aplūkosim žēlsirdības (vai tās trūkuma) tēmu sīkāk.

Pirmo reizi Kungs izmantoja šo fragmentu no Hozejas grāmatas, aicinot Mateju, toreizējo nodokļu iekasētāju, vēlāko apustuli un evaņģēlistu. Matejs pats apraksta šo ainu:

Mateja 9:9-13

“Jēzus, no turienes iedams projām, ieraudzīja muitnīcā sēžam kādu cilvēku, vārdā Matejs, un viņam sacīja: “Seko man!” Un tas piecēlies sekoja viņam. Reiz, kad viņš sēdēja tā namā pie galda, redzi, arī daudz muitnieku un grēcinieku nāca un sēdēja līdz ar Jēzu un viņa mācekļiem pie galda. Farizeji, to redzēdami, sacīja viņa mācekļiem: „Kādēļ jūsu Skolotājs ēd kopā ar muitniekiem un grēciniekiem?” Jēzus, to dzirdēdams, tiem sacīja: „Nevis veselajiem vajag ārsta, bet slimajiem. Bet jūs ejiet un mācieties saprast, ko nozīmē: **es gribu žēlsirdību, ne upuri; jo es neesmu nācis aicināt taisnos, bet grēciniekus.**”

Farizeji nebija kļūdījušies: tie, ar kuriem Kungs ēda, patiešām bija grēcinieki. Tāpēc viņi domāja, ka Kungs nedrīkstētu pat tuvināties šiem cilvēkiem. Bet viņi neņēma vērā, ka Viņš bija nācis tieši šo cilvēku dēļ! Kamēr farizeji teica: „Netuvinieties viņiem, jo viņi ir grēcinieki”, Kungs teica: „Es ēdu un dzeru kopā ar viņiem, jo es esmu nācis viņu dēļ, lai meklētu viņus un aicinātu atgriezties no grēkiem”. Tas pats ir arī šodien: ja mēs izvairāmies no „grēciniekiem” – it kā mēs paši nebūtu grēcinieki –, tad mēs esam kā

farizeji. Viņu lepnums lika viņiem uzskatīt sevi par „bezgrēcīgiem” un neļāva izrādīt žēlsirdību pret tiem, kurus viņi uzskatīja par „grēciniekiem”. Bet Dievs pretojas augstprātīgajiem un dod žēlastību pazemīgajiem, kas atkal ir fragments no Vecās Derības, kas divreiz citēts Jaunajā Derībā (Salamana pamācības 3:34, Septuaginta (Piezīme: Septuaginta ir senā grieķu tulkojums Vecajai Derībai; apmēram 2/3 no Vecās Derības Jaunajā Derībā nāk no šīs versijas)):

Jēkaba 4:6

„Bet viņš grib dot vairāk žēlastības. Tādēļ Raksti saka: **Dievs stājas pretī augstprātīgajiem, bet pazemīgajiem dod žēlastību.**”

Un 1. Pētera 5:5

“Tāpat arī jūs, jaunākie, pakļaujieties vecākajiem; tērpieties pazemībā cits pret citu, jo **Dievs stājas pretī augstprātīgajiem, bet pazemīgajiem dod žēlastību.**”

Dievs meklē pazemību. Un tas ir tas, kas trūka farizejiem un viņiem līdzīgiem cilvēkiem, un kas daudzkārt trūkst arī mums. Šādas uzvedības piemēru mēs atrodam Lūkas evaņģēlijā 18:9-14:

Lūkas 18:9-14

„Un dažiem, kas sevi uzskatīja par taisniem, bet pārējos nicināja, viņš stāstīja šādu līdzību: „Divi cilvēki ienāca templī Dievu lūgt, viens bija farizejs un otrs – muitnieks. Farizejs, nostājies savrup, lūdza tā: Dievs, es tev pateicos, ka neesmu kā pārējie cilvēki – laupītāji, ļaundari, laulības apgānītāji vai arī kā šis te muitnieks; es gavēju divreiz nedēļā un dodu desmito tiesu no visa, ko iegūstu. Bet muitas ierēdnis, stāvot tālāk, neuzdrošinājās pat acis pacelt uz debesīm, bet, sitot sev pie krūtīm, sacīja: Dievs, esi man grēciniekam žēlīgs! Es jums saku: šis nogāja savās mājās attaisnots, bet tas otrs ne, jo katrs, kas pats sevi paaugstina, tiks pazemināts, bet, kas sevi pazemina, tiks paaugstināts.””

Dievs mīl pazemīgos sirdis un nicina lepnos. Viņš neskatās, cik daudz labu darbu mēs esam paveikuši, ko mēs esam darījuši vai nedarījuši. Ja tas, ko mēs esam darījuši, nav darīts no pazemīgas sirds, parādot žēlsirdību citiem, tad tam ir tāda pati nulles vērtība kā lepno farizeju darbiem. Jo Kungs “vēlas žēlsirdību, nevis upuri”. Bet farizeji to ignorēja, un daudzas reizes arī mēs to ignorējam, veicot reliģiskos darbus bez žēlsirdības.

Otrreiz mēs redzam, ka Kungs vērsas pie farizejiem, izmantojot to pašu fragmentu no Hozejas 6:6, ir Mateja 12. nodaļā. Tur mēs lasām:

Mateja 12:1-8

“Tajā laikā Jēzus kādā sabatā gāja caur labības laukiem. Viņa mācekļi bija izsalkuši, un tie sāka plūkt vārpas un ēst. Bet farizeji, to redzēdami, sacīja viņam: “Redzi, tavi mācekļi dara, ko sabatā nav atļauts darīt.” Jēzus tiem sacīja: “Vai tad jūs neesat lasījuši, ko darīja Dāvids un tie, kas ar viņu bija, kad tie bija izsalkuši? Kā viņš iegāja Dieva namā un ēda Dieva priekšā liktās upurmaizes, ko neklājās ēst nedz viņam, nedz tiem, kas ar viņu bija, bet vienīgi priesteriem. Vai neesat lasījuši bauslībā, ka priesteri templī sabatā pārkāpj sabatu un tomēr ir bez vainas? Bet es jums saku: šeit ir kas lielāks par templi. **Ja jūs saprastu, ko tas nozīmē – gribu žēlsirdību, ne upuri, jūs nenosodītu nevainīgos**, jo Cilvēka Dēls ir kungs pār sabatu.””

Farizeji ļoti labi pārzināja likuma burtu. Un saskaņā ar likuma burtu viņi bija pareizi. Bet, kā teica Pāvils:

2. Korintiešiem 3:5-6

“Ne tādēļ, ka mēs paši no sevis būtu spējīgi kaut ko izspriest, bet mūsu spējas ir no Dieva, kas mūs darījis spējīgus būt par jaunās derības kalpiem – nevis burta, bet Gara kalpiem, jo burts nokauj, bet Gars dara dzīvu. ”

Kad kāds pieturas tikai pie burta, nevis gara, viņš kļūst nevis par Dieva kalpu, bet par farizeju. Piemēram, burts teica: “Saglabājiēt sabatu”. Bet, ja žēlsirdība to prasīja, piemēram, lai kāds tiktu dziedināts sabatā, tad šis bauslis nebija spēkā. **Žēlsirdība bija un ir lielāka par jebkuru bausli. Jo vislielākais bauslis ir mīlēt viens otru.** Kā mums stāsta Mateja 22:37-40:

„Jēzus atbildēja: „Mīli Kungu, savu Dievu, ar visu savu sirdi, ar visu savu dvēseli un visu savu prātu. – Šis ir pats lielākais un pirmais bauslis. Bet otrs ir tam līdzīgs: mīli savu tuvāko kā sevi pašu. – **Šie divi baušļi ir pamatā visai bauslībai un praviešu mācībai.**”

Un kā mums stāsta 1. Jāņa 4:20:

„Ja kāds saka: es mīlu Dievu! – bet nīst savu brāli, tas ir melis, jo tas, kas nemīl savu brāli, ko viņš redz, nevar mīlēt Dievu, ko viņš neredz.”

Mīlēt Dievu ir pirmais bauslis, bet teikt, ka mēs mīlam Dievu, nemīlot viens otru, ir meli. Mēs varam patiesi teikt „Es mīlu Dievu” tikai tad, ja mīlam viens otru. Un tas ir galvenais bauslis. Farizeji to nespēja saprast. Viņi nespēja saprast, ka viss likums un pravieši balstījās uz mīlestību pret Dievu un viens otru. Sabata bauslis un jebkurš cits bauslis bija pakļauts mīlestībai viens pret otru un žēlsirdībai viens pret otru. Tas bija likuma gars. Bet viņi zināja un pieņēma tikai burtu. Viņi bija informēti pat par mazākajām burtiskā teksta detaļām. Ko darīt, kad darīt, kā darīt, kādas bija prasības par dienām, gadalaikiem, daudzumiem. Viņi zināja visu par likuma BURTISKO TEKSTU, bet ignorēja visu par likuma GARU, pazemību, žēlsirdību un mīlestību vienam pret otru. Kā Kungs reiz viņiem teica:

Mateja 23:23

“Vai! Jūs, rakstu mācītāji un farizeji, jūs liekuļi! Jūs dodat desmito tiesu no mētrām, dillēm un ķimenēm, bet atmetat to, kas svarīgākais bauslībā – **taisnīgu tiesu, žēlsirdību un ticību**; šo jums vajadzēja darīt un arī to otru neatmest!”

Rakstu mācītāji un farizeji bija pirmie desmito tiesu maksātāji, bet pēdējie taisnīgumā, žēlsirdībā un ticībā. Bet taisnīgums, žēlsirdība, ticība ir galvenais, svarīgākais, nozīmīgākais likumā. Tās ir arī lietas, kas izriet no pazemīgas sirds, tādas sirds, kādu meklē Dievs. Nav svarīgi, cik daudz mēs maksājam desmito tiesu vai kādas citas upuris mēs veicam. Ja mēs atsakāmies parādīt žēlsirdību saviem līdzcilvēkiem, tad arī mēs esam kā farizeji. **Citiem vārdiem sakot: vienīgā lieta, kas parāda, vai mēs esam farizeji vai patiesi Dieva kalpi, nav mūsu upuri, bet gan žēlsirdība un mīlestība, ko mēs izrādam viens pret otru. Dieva patiesi kalpi izrāda žēlsirdību saviem līdzcilvēkiem. Farizeji, no otras puses, veic upurus, bet neizrāda žēlsirdību.** Farizejiem un viņiem līdzīgiem cilvēkiem – mums daudzkārt – svarīgas ir ārējās lietas, it īpaši tās, ko citi var redzēt, ka viņi dara, tādējādi barojot savu lepnumu un egoismu. Kā mums stāsta Mateja 23:1-7, 13-14:

“Tad Jēzus uzrunāja ļaužu pūli un savus mācekļus, sacīdams: “Mozus krēslā ir apsēdušies rakstu mācītāji un farizeji. Visu, ko tie jums saka, pildiet un turiet, bet pēc viņu darbiem nedariet, jo viņi gan saka, bet paši nedara. Tie sasien smagas un grūti panesamas nastas un uzkrauj tās cilvēku pleciem, bet paši negrib ne ar pirkstu tās pakustināt. Tie visu dara, lai izrādītos cilvēkiem, – tie darina aizvien platākus savus filaktērijus un lielākus pušķus pie saviem tērpiem. Tiem patīk mielastos un sinagogās ieņemt goda vietas un saņemt sveicienus tirgus laukumos, un dzirdēt, ka cilvēki viņus sauc par rabi. Bet vai! Jūs, rakstu mācītāji un farizeji, jūs liekuļi! Jūs aizslēdzat Debesu valstību cilvēkiem; paši jūs neejat iekšā un neļaujat ieiet tiem, kas nāk. Vai! Jums rakstu mācītāji un farizeji, jūs liekuļi! Jūs izrijat atraitņu namus un ilgi lūdzat Dievu, lai ļaudīm izrādītos. Par to jūs saņemsiet visbargāko sodu. dažos manuskriptos šis pants nav iekļauts”

Farizeju uzvedības galvenā iezīme ir liekulība. Farizejs izturas dievbijīgi, bet viņa sirds ir bezdievīga. Viņš izturas pazemīgi, bet ir pilns ar lepnumu. Viņš uzliek smagus nastas uz cilvēku pleciem, bet pats nevēlas pat pieskarties šīm nastām. Viņš lūdz garas un nebeidzamas lūgšanas, bet tajā pašā laikā izlaupī atraitņu namus. Ārēji viņš šķiet reliģiozs un dievbijīgs, bet iekšēji ir pilns ar lepnumu un bez žēlsirdības. Tādā mērā, kādā mēs rīkojamies šādi, arī mēs esam farizeji. Un tieši to daudzkārt dara viltus reliģija: tā ir farizejiska, t.i., liekulīga, apgrūtinoša, nežēlīga un lepna. Savukārt patiesa reliģija ir tāda, kā to definē Jēkabs 1:27:

Jēkabs 1:27

“Tīra un neaptraipīta kalpošana Dieva un Tēva priekšā ir šāda: apraudzīt bārenus un atraitnes vinu nedienās un sargāt sevi no šīs pasaules nešķīstības.”

Patiesa un nevainīga reliģija Dieva priekšā nav perfekta dogma vai daudzi reliģiski darbi, bet tikai **žēlsirdības un mīlestības reliģija.**

Atgriežoties pie farizejiem, salīdziniet viņu uzvedību un tos, kas viņus atdarinā, ar Jēzus uzvedību. Viņiem nebija žēlsirdības pret „grēciniekiem”. Viņš ēda kopā ar viņiem, mēģināja viņus dziedināt. Viņi darīja visu, lai citi viņus redzētu. Bet Viņš darīja brīnumus un slēpa Sevi vai teica dziedinātajiem, lai tie neizplatītu šo ziņu. Kāpēc? Tāpēc, ka Viņš dzīvoja tā, kā mācīja. Viņš teica:

Mateja 6:1-6

„Sargieties darīt labos darbus cilvēku priekšā, ka tie jūs ievērotu, jo tad jums nebūs nekādas algas no jūsu debesu Tēva. Kad tu dari žēlsirdības darbus, neliec savā priekšā tauri pūst, kā to dara liekuļi sinagogās un uz ielām, lai cilvēki tos godinātu. Patiesi es jums saku: tie jau saņēmuši savu algu. **Bet, kad tu dari žēlsirdības darbus, lai tava kreisā roka nezina, ko labā dara, ka tavs žēlsirdības darbs paliek apslēpts; bet tavs Tēvs, kas redz**

apslēpto, tevi atalgos. Kad jūs lūdzat, neesiet kā liekuļi, kuriem patīk sinagogās un uz ielu stūriem stāvēt un ilgi lūgt Dievu, lai cilvēkiem izrādītos. Patiesi es jums saku: tie savu algu jau saņēmuši. Bet, kad tu lūdz, tad ieej savā kambarī un, durvis aizslēdzis, lūdz savu Tēvu apslēptībā, un tavš Tēvs, kas redz apslēptībā, tevi atalgos.”

To Viņš mācīja, un to Viņš arī darīja. Tāpēc Viņš slēpās pēc brīnumiem.

Nobeigumā: svarīga ir taisnība, žēlsirdība, ticība un mīlestība vienam pret otru. Ne upuris. Mūsu Dievam nav vajadzīgs, lai mēs Viņam kaut ko upurētu. Mūsu reliģiskās svinības vai noteikumi Viņam neko nenožīmē, ja mums nav žēlsirdības. Šajā nežēlsirdīgajā pasaulē Dievs vēlas, lai mēs būtu Viņa žēlsirdības vēstneši. Šajā netaisnīgajā pasaulē mums jādarbojas taisnīgi. Šajā neticīgajā laikmetā Viņš vēlas, lai mums būtu ticība. To Kungs domāja, kad teica, ka mēs esam zemes sāls un gaisma:

Mateja 5:13-16

“Jūs esat zemes sāls, bet, ja sāls kļūst nederīga, ar ko lai to padara sāļu? Tā neder vairs nekam kā vien ārā izmešanai, lai cilvēki to samītu. Jūs esat pasaules gaisma: pilsēta, kas atrodas kalnā, nevar būt apslēpta. Gaismekli iededzis, neviens to neliek zem pūra, bet lukturī; un tas spīd visiem, kas ir namā. Tāpat lai jūsu gaisma spīd cilvēku priekšā, tā ka tie redz jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas ir debesīs.”

Tāpēc, ka cilvēki, kas dzīvo žēlsirdībā, taisnībā un ticībā, šajā pasaulē joprojām ir gaisma, mūsu gaisma. Saglabāsim to un ļausim šai gaismai, Kunga gaismai, spīdēt caur mums šajā pasaulē, iepriecinot mūsu Tēvu, dzīvojot nevis mirušos reliģiskos darbos, bet žēlsirdībā, taisnībā un ticībā, tieši tā, kā to darīja mūsu Skolotājs. Jo, kā saka arī Miha 6:8:

Miha 6:8

„Viņš tev ir teicis, cilvēk, kas ir labs, ko Kungs no tevis prasa – spriest taisnu tiesu, mīlēt žēlastību, pazemībā staigāt ar Dievu.”